

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Sublimium appetitor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

purant, etiam fatua. de litescibat. Nam simulac semen id ori ingestum est, ac manducatum, acutil-
lumi vi faporis os omne incendit, omnemq; reliquorum ciborum fatuitatem temperat, condimen-
tumq; omne cui admixtum fuerit, miri hinc commendat, com manducatum capitis pituitam purgat,
perq; os egerit. Sic sacra lectio gravedinem intellectus emendat, abstergitq; ut purificatus, per os,
quippe per Doctorum verba, divina possit mysteria degustare, Nat, ut ait Horatius,

Vires fe-
minis
ipsum sin-
pis.
Epist. l. i. x.

Nemo adeo ferus est, ut non miscere possit,
Si modo cultura patientem commodat avem.

Sed quid indigemus Horatio? cum Dominus noster dicat, *Ser ut amini scripturas*, quas ne fastidiamus,
ut pote quae nonnullis gustu asperiores videantur (fuerunt enim qui dice- rent, *Durus est hic sermo*)
sinapis hujus condimentum efficiet. At lacrymas ciet, quod illi objicit Poeta quidam dicens:

Joan. 5. 6.
Columella

Seque lavessenti flentem factura sinapis.

Sed o dulces lacrymas, nulla falluginis amaritudine vitiatas! O amoenissimam lacrymarum vallem, o
jocundas, o amabiles, o semper appetendas lacrymas, si quis ita sit felix, ut lectulum ubiq; suum la-
crymis irroret, eas in star panis ducat, & ad surrecta Crucis conspectum, confixiq; in ea Servatoris
nostri lacrymulam, saltem unam aliquam expresserit, quam videat Dominus erumpentem! Quid ve-
ro si uberiores fuerint, & donec omnis totius corporis inarescat humor, emanare non desinant?
Quicumq; enim ita seminarit in lacrymis lactissimam frugem post modum est in exultatione demel-
surus. At inde nomen sinapis habet, quod olfactu luminibus officiat. Nam etymon illi, *σιν* est
syrus. ut medicorum tradit disciplina. Unde acrem & incommodam ejus naturam inc. sit Grae-
cus Athenus, Fac olus id incestum oculis & perniciosum nostrum quod ex agro Domini colligimus,
cor in primis exhalat, cerebrum illustrat, oculos aperit, ut videant sicut Agar fontem aquae viva:
paulatim lenit, & ad Ambrosii verba; celestis cibi gustum reddit idoneum; fructum asperitatem e-
mollit, ut nullius unquam uva afficiatur incommodo. Prodest etiam sine sicu adhibitum auribus, ut
ille angelicae etiam fiant harmoniae capices. Alopecias emendat, omnemq; pruritus extinguit, ut
nullo profus vitio contaminatum corpus offert. Deo properemus. Contra lepras inungitur. Quid
enim aliud lepra in sacris monumentis, quam vitiorum sordes, malaq; consuetudinibus contagiones.

Psal. 126.
Sinapis
stymon &
virgatus.
Tritum
cum sicu
aurium
graviati
prodest,
Dioscor. l. 2.
c. 98.

FIRMITAS DOCTRINAE. CAP. XXVIII.

Quid autem illud, quod semel statum difficulter extirpari potest? Nam semina simulac decidere,
haud ita multo post & virent, & feracissime pullulant; unde doctrina stabilitatem & propaga-
tionem ex eo possumus interpretari. Nam qui semel nostrae hujus sinapis suavitatem gustare ceperit,
ab ea nunquam amplius, tanquam Ulyssis comites a loto, avelli poterit. Pullulabit in corde quotidie
canis ante nissimus, totaq; spiritus conceptacula feminibus his confarcientur, neq; hunc proculca-
bit Lupus aut Ursus, aut rugiens Leo, non effraenis Equus, non Taurus ferox, non dolosa Vulpes
pabulum absumet, non frigus aduret, non aestus desiccabit, non aratrum deniq; contundet; virebit in
dies magis, & ad procellas & concalcationes omnium tanquam insuperabile crocu latius proveniet.

Plin. li.
19. c. 8.
Nam cro-
cum gau-
det calcari,
& melius
ita proven-
it.

EXPERGEFACTIO. CAP. XXIX.

Adhaec sinapis expergefactum ac minime somno gravatum significat intellectum; siquidem ter-
restris illa contra lethargos, de raso prius capite, illinitur. Nollet hic sinapismus de raso circum-
dosoq; cordi contra hujusmodi morbum adinoveatur. Quid enim aliud lethargus est nisi somnus in-
expugnabilis? At qui quotidie ut vigilemus, & Deo precēs allegemus, suavi huius nostri pungimur
acrimonia. Gustu ejus scimus quando hora est de somno surgere, ne gravati eo, longe felicit deli-
diz indormientes, obtorpeamus ignaviter. Nam Galli cantu, non aris tinnuli strepitu, non ullius or-
tu sideris indigemus, ut mane, sed plene mane excitati corpus strato corripiamus, atq; tunc, & in dies
septies laudes Deo concinamus.

Nam sina-
pi lethargis
de raso ca-
pite illini-
tur. Diosc.
l. 2. c. 98.

SUBLIMIUM APPETITOR. CAP. XXX.

Quid vero quod per sinapis ramusculum, quem quis ore decerpit, mentem & cogitationem in
sublime sese attolentem accipimus? propter presentaneam excitandi virtutem, quam in eo se-
mine

Sinapis ra-
musculus
quid ore
decerpent,
mine

XXXX

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Plin. lib.
8. c. 29.

mine Pythagoras maxime omnium admirabatur: quivix illius terrestris folia degustaverat, præcipuo
tamen unum illud amore prosequeretur, quod vim ejus in sublime ferri conspiciebat, perinde ac si
in cælum hiteretur, cum per nares in cerebrum penetraret, omniaq; hinc purgatoria, & ad vitium
mentis vegetiora fieri asserebat. Maxime itaq; studendum, ut cibos omnes oleris hujus intinge-
mus pulmentario, cum præsertim modico ejus in ollam inuncto, legumina omnia, ut Democritus
ait, facillime decoquantur. Agite igitur, agite ferculis omnibus, tam æstate quam hyeme, tam mate
quam resperi, vel grana, vel succum ejus admisceamus. Utuntur hoc libenter probi omnes, hoc Pon-
tificiis cornis adhibuit assidue Clemens VII. Nulla enim unquam vel publica vel privata cœna est ab
eo instituta, quin nostræ hujus sinapis agricolæ politoresq; plenis adstarent calathificis jucundumq;
inter eos certamen oriretur, quis eorum id melius vel ferere, vel condire didicisset. Idem nobis fa-
ciendum, ut nos ter exemplum nobis Pontifex dedit, ut ita nos neq; fames occupet, neq; sitis cetum
molester: supra enim nec tar, supra omnem, quod ajunt, ambrosiam cibus hic, & melle & savo su-
rior, mortalibus ad vitam est omnibus profuturus.

JOANNIS PIERII VALERIA- NI HIEROGLYPHICORUM

LIB. LVIII.

DE IIS QUÆ PER CAPE ET HORTENSIA
QUÆDAM ALIA SIGNIFICANTUR.

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

FRANCISCO FANTONO BIDIZOIENSI,
MEDICO SALODIANO.

*Quantum visurus sis, Fantone doctissime, sæpe apophoreto nostro, non sum nescius, quippe
qui odoratissima suavissimæque citriva, Salodiana scilicet, quibus nusquam præcipuo
nascuntur, à te dono acceperim: ego contra Cape, alliumque, tam olida, tam in suavia tibi
& Medico Salodiano redonare cogitarim, reliquorumq; olerum corbes, quorum tu ipse
vel hortos integros uno asse comparare possis. Sed quid facias? non eadem sunt omnium
ingenia. Atamē si quænti hæc, qualiacumq; sint, mihi steterint noveris forte non ita vilia esse dona as-
mabis. Non enim cælo nostro hæc nascuntur, sed ex Ægypto intima huc usq; magno portorio transe-
runtur. Neg, sperandum, ut hic sata his similia renascantur, quia talia sunt, ut in alieno solo semina
corrumpantur, vel omnino degenerent. Dices: At malo ego nostratia, saporis quorum & cognovimus
& quibus apti condimentis sint, potius experti sumus. Sed vide ne fallaris, priusquam nostrorum experi-
mentum facias. Memineris Ægyptios olim & doctrina & ingenio plurimum claruisse, neq; temere
ex tota Græcia viros summos doctrina nomine ad eos transisse, cum tamen ii Capetanti facerent, ut
idnuminis loco coluerint, quod à tam celebri natione factum nos minime ridiculum existimare debua-
mus. Ptecumq; autem, ne hic, totam Commentarij rationem alieno loco explicandam suscipiam, ex ipso
omnia loco suo videnda tibi proposui, quorum multa, licet antiquitate jam obsoleverint, solent tamen
vel eruditus aliquam afferre delectationem, quæ veteres quomodocumq; tradiderint: propterea quædam
exquisitionibus juniorum inventis magis ex comparatione gaudere consueverimus.*

D. CAPE. CAP. I.

Qlera igitur & fagminea quædam collecturus, ordiar à Cape: propterea, quod inter herbarum
bulborum, caudicum, furculorumq; genera memoriam sibi primam Cape apud Ægyptios ven-
dicavit, qui in inter hortensia eorum ramina principatum profus obtinuit.

LUNA.